

Gudstjänst- och sakramentsförvaltningskongregationen

Prot. N. 602/20

Påminnelse om Guds ords söndag

Guds ords söndag, som enligt påve Franciskus önskan infaller den tredje söndagen under året,¹ är en påminnelse för alla, herdar och troende, om den heliga Skrifts betydelse och värde för det kristna livet, liksom också förbindelsen mellan Guds ord och liturgin: "Som kristna är vi ett enda folk på vandring genom historien, stärkta av Guds närvaro mitt ibland oss. Han talar till oss och ger oss näring. En särskild dag ägnad åt Bibeln vill inte bara vara något som händer 'en gång om året' utan en gång för hela året, eftersom vi har ett skriande behov av större förtrogenhet med den heliga Skrift och med den Uppståndne, som inte upphör med att bryta Ordet och Brödet i de troendes gemenskap. Av den anledningen behöver vi tränga in i den heliga Skrift, om inte hjärtat ska förbli kallt och ögonen slutna, invecklade som vi är i otaliga former av blindhet."²

Denna söndag är därför ett utmärkt tillfälle att återvända till några kyrkliga dokument,³ framför allt *Inledningen till lektionariet*, som utgör ett sammandrag av de teologiska, liturgiska och pastoraliska principerna för hur Guds ord ska förkunnas i mässan, men texten har också betydelse för andra former av liturgi (sakramenten, sakramentalierna, tidebönen).

1. Genom de bibliska läsningarna i liturgin talar Gud till sitt folk, och Kristus själv förkunnar sitt evangelium,⁴ Kristus som är hela Skriftens, det Gamla och det Nya testamentets, mittpunkt och fullhet.⁵ Att lyssna till evangeliet, detta som är höjdpunkten i ordets liturgi,⁶ tar sig uttryck i en särskild vördnad,⁷ som inte bara visas i gester och acklamationer, utan också genom själva evangelieboken.⁸ En möjlig rituell utgestaltning under denna söndag kan vara att man går i ingångsprocessionen med evangeliariet,⁹ eller åtminstone placerar det på altaret.¹⁰

---

¹ Jfr påve Franciskus, Apostoliskt brev *motu proprio Aperuit illis*, 30 september 2019.

² Franciskus, *Aperuit illis*, n. 8, Andra Vatikankonciliet, konstitutionen *Dei Verbum*, n. 25: "Det är nödvändigt att alla klerker, i synnerhet prästerna och de som i sin egenskap av diakoner eller kateketer har uppdraget som ordets tjänare, ständigt vårdar förtrogenheten med Skriften genom en trägen andlig läsning och ett ändamålsenligt studium, så att ingen blir 'en fåfång förkunnare av Guds ord i det yttre utan att han tar det till sig invärtes'. I stället måste han dela med sig till de troende som han ansvarar för av rikedomarna i Guds ord, i synnerhet i den heliga liturgin. På samma sätt insisterar det heliga konciliet uttryckligen på att alla troende, i synnerhet ordensfolket, ska lära känna 'det som är långt mera värt, kunskapen om Jesus Kristus' (Fil 3:8) genom en ständig läsning av den heliga Skrift. 'Okunnighet om Skriften är okunnighet om Kristus'".

³ Andra Vatikankonciliet, konstitutionen *Dei Verbum*; Benedikt XVI, Apostolisk förmaning *Verbum Domini*.

⁴ Sacrosanctum Concilium, nn. 7, 33; *Allmän presentation av Missale Romanum* (IGMR), n. 29; *Ordo lectionum missae* (OLM), n. 12.

⁵ OLM, n. 5.

⁶ IGMR, n. 60; OLM, n. 13.

⁷ OLM, n. 17; *Caeremoniale Episcoporum*, n. 74.

⁸ OLM, nn. 36, 113.

⁹ IGMR, n. 12. 133.

¹⁰ IGMR, n. 117.

2. Ordningen för bibelläsningarna enligt lektionariet har bestämts av kyrkan för att möjliggöra förståelsen av Guds ord i dess helhet.¹¹ Därför är det nödvändigt att hålla sig till de anvisade texterna, utan att byta ut dem eller stryka dem, och att använda översättningar som är godkända för liturgiskt bruk.¹² Förkunnelsen av texterna i lektionariet utgör ett enhetens band mellan alla troende som lyssnar på dem. Förståelsen för strukturen av och syftet med ordets liturgi hjälper de troendes församling att ta emot det frälsande ordet från Gud.¹³
3. Responsoriepsalmen bör sjungas. Den är den bedjande kyrkans svar.¹⁴ Därför bör psalmistens uppdrag ges större utrymme i varje församling.¹⁵
4. I predikan utlägger man under loppet av kyrkoåret och med utgångspunkt från bibelläsningarna trons mysterier och anvisningarna för ett kristet liv.¹⁶ ”Herdarna har i första rummet den viktiga uppgiften att förklara och att ge alla möjlighet att förstå den heliga Skrift. Skriften är folkets bok, och alla de som har kallelsen att vara Guds ords tjänare ska vara medvetna om sitt uppdrag att göra den tillgänglig för hela församlingen.”¹⁷ Biskoparna, prästerna och diakonerna ska med särskild hängivenhet besinna sin uppgift att utföra detta ämbete, och de ska sätta värde på de hjälpmedel som kyrkan tillhandahåller för detta syfte.¹⁸
5. Särskild vikt ska fästas vid tystnaden, som underlättar meditationen över Guds ord och möjligheten för lyssnaren att ta det till sig.¹⁹
6. Kyrkan har alltid visat särskild omsorg om dem som förkunnar Guds ord i församlingen: präster, diakoner och lektorer. Dessa ämbeten kräver särskild inre och yttre förberedelse och förutsätter bekantskap med texten som ska förkunnas och nödvändig vana vid högläsning, där all form av improvisation ska undvikas.²⁰ Man ska beakta möjligheten att ge korta och lämpliga anvisningar före läsningarna.²¹
7. För att framhålla Guds ords höghet vill kyrkan att man ser till att ambonen, där ordet förkunnas, hålls i gott skick;²² den är inte en funktionell möbel utan en plats som motsvarar Guds ords värdighet, motsvarande altaret: vi talar ju om Guds ords bord och Kristi kropps bord, med tanke på både

---

¹¹ IGMR, n. 57; OLM, n. 60.

¹² OLM, nn. 12, 14, 37, 111.

¹³ OLM, n. 45.

¹⁴ IGMR, n. 61; OLM, n. 19-20.

¹⁵ OLM, n. 56.

¹⁶ OLM, n. 24; Gudtjänstkongregationen, *Handbok för predikanter*, n. 16.

¹⁷ Franciskus, *Aperuit illis*, n. 5; *Handbok för predikanter*, n. 26.

¹⁸ Franciskus, Apostolisk uppmaning *Evangelii gaudium*, nn. 135-144; *Handbok för predikanter*.

¹⁹ IGMR, n. 56; OLM, n. 28.

²⁰ OLM, nn. 14, 49.

²¹ OLM, nn. 15, 42.

²² IGMR, n. 309; OLM, n. 16.

ambonen och altaret.²³ Ambonen ska reserveras för bibelläsningarna, responsoriepsalmen och sången av *Exsultet*; därifrån kan man hålla predikan och frambära intentionerna i den allmänna kyrkobönen. Det är mindre lämpligt att använda den för kommentarer, kungörelser eller för att leda sången.²⁴

8. Böckerna som innehåller läsningarna ur den heliga Skrift väcker hos lyssnarna den vördnad som tillkommer Guds mysterium, att han talar till sitt folk.²⁵ Därför ska man se till att de har ett värdigt utförande och att de hålls i gott skick. Det är ovärdigt att använda foldrar, fotokopior eller andra former av ersättning för riktiga liturgiska böcker.²⁶
9. I anslutning till Guds ords söndag är det lämpligt att man anordnar samlingar för att understryka den heliga Skrifts betydelse i gudstjänsten. Detta kan bli utgångspunkt för större förståelse för hur kyrkan i sin bön läser den heliga Skrift, i *lectio continua* eller *semicontinua*, eller typologiskt, vidare enligt vilka principer texterna är valda och fördelade under kyrkoåret, och hur läsningarna i mässan på söndagar och vardagar är ordnade i cykler.²⁷
10. Guds ords söndag är också ett lämpligt tillfälle att fördjupa förståelsen för hur den heliga Skrift förhåller sig till tidebönen, bedjandet av psaltarpсалmer och cantica i tidegården och dess andra bibelläsningar, genom att uppmuntra till gemensamt firande av laudes och vesper.²⁸

Bland de många heliga män och kvinnor som alla vittnar om Jesu Kristi evangelium kan man framhålla den helige Hieronymus och hans stora kärlek till Guds ord. Som påven Franciskus nyligen har framhållit var han "en outtröttlig forskare, översättare, exeget, kännare och passionerad vägvisare till den heliga Skrift. [...] Men han var framför allt lyssnare, och han fann så sig själv, Guds ansikte och brödernas ansikte, och fick en starkare kärlek till det gemensamma livet."²⁹

---

²³ OLM, n. 32.

²⁴ OLM, n. 33.

²⁵ OLM, n. 35; *Caeremoniale Episcoporum*, n. 115.

²⁶ OLM, n. 37.

²⁷ OLM, nn. 58-110; *Handbok för predikanter*, nn. 37-156.

²⁸ *Allmän introduktion till tidegården*, n. 140: "Läsningen av den heliga Skrift, som enligt urgammalt bruk äger rum vid den allmänna gudstjänsten, inte bara vid eukaristin utan också i tidegården, skall av alla kristna hållas i högsta aktning. Urvalet är gjort av kyrkan själv, inte av enskilda personer efter eget tycke. Det har skett med tanke på det mysterium som Kristi Brud "under årets gång framställer ... från inkarnationen och födelsen ända fram till himmelfärden, till pingstdagen och till väntan på att vårt saliga hopp infrias och Herren återvänder". I liturgin åtföljs läsningen ur Skriften alltid av bön. Så bär läsningen en rikare frukt, och bönen, i synnerhet psaltarbönen, leder tack vare läsningen till djupare förståelse och inlevelse."

²⁹ Franciskus, Apostoliskt brev *Scripturae sacrae affectus*, vid 1600-årsminnet av den helige Hieronymus död, 30 september 2020.

Denna påminnelse vill bidra till att uppväcka medvetandet om den heliga Skrifts betydelse i de troendes liv genom firandet av Guds ords söndag, med utgångspunkt från att detta ord ljuder i liturgin och försätter oss i en levande och ständig dialog med Gud. "Guds ord hörs och firas framför allt vid eukaristin. Det ger näring och inre kraft åt de kristna och sätter dem i stånd att på ett äkta sätt vittna om evangeliet i vardagslivet."³⁰

Gudstjänst- och sakramentsförvaltningskongregationen, 17 december 2020.

Robert kard. Sarah,

prefekt

+ Arthur Roche,

ärkebiskop, sekreterare

---

³⁰ Franciskus, Apostolisk uppmaning *Evangelii gaudium*, n. 174.